ΕΤΟΣ Β΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 23 Σεπτεμβρίου 1912 ΑΡΙΘ. 91.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΙΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΕΤΡΑΣ. — *Κυριακῇ δεκάτῃ ἐννάτῃ (Ἀπόστολος).*

ΕΥΜΕΝΙΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΡΗΤΗΣ. — *Αἱ ἐντολαὶ τοῦ Θεοῦ (Ὀγδόη ἐντολή)*

ΚΥΡΙΑΚΗ ΔΕΚΑΤΗ ΕΝΝΑΤΗ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Πρὸς Κορινθίους Β΄. ἐπιστολῆς Παύλου (ΙΑ΄. 31—ΙΒ΄ 9).

Ἀδελφοί, ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων· καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας, καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων (εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν)· ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον (εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδεν)· ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείας μου. Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη

μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατᾶν ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι· ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ᾿ ἐμοῦ. Καὶ εἴρηκέ μοι· Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. Ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ᾿ ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

Καυχῶνται οἱ ὑπερήφανοι καὶ οἱ ἐγωϊσταί, διὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν ὑπερηφάνειαν καὶ τὸν ἐγωϊσμόν των. Καυχῶνται οἱ κοῦφοι ἄνθρωποι, διὰ νὰ παραστήσουν τοὺς ἑαυτούς των, ὅτι δῆθεν ἔχουν ἀξίαν, τὴν ὁποίαν ἐν τούτοις στεροῦνται. Καυχῶνται οἱ ἀνόητοι ἄνθρωποι διὰ καλά, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἢ ἔπραξαν, ἢ νομίζουν ὅτι ἔχουν ἢ ἔπραξαν, μὲ τὴν σφαλερὰν ἰδέαν ὅτι ἀπατῶντες τὸν κόσμον ἐξυψώνουν τοὺς ἑαυτούς των ἐν τῇ συνειδήσει τῶν ἄλλων. Καὶ ἡ καύχησις αὐτῶν, γνησία θυγάτηρ τῆς ὑπερηφανείας, εἶνε μισητὴ εἰς τὸν ἅγιον Θεόν, ὁ ὁποῖος τοῖς «ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται» καὶ βαρετὴ καὶ ἀνυπόφορος εἰς τοὺς λογικοὺς καὶ ἐναρέτους ἀνθρώπους. Ἀλλὰ καυχῶνται καὶ οἱ ταπεινόφρονες, καυχῶνται καὶ οἱ ἐνάρετοι καὶ ἅγιοι ἄνδρες, ὅταν ἀναγκάζωνται πρὸς τοῦτο, διὰ νὰ ὑποστηρίξουν μίαν ἀλήθειαν καταδιωκομένην, διὰ ν᾿ ἀπαλλάξουν τοὺς ἑαυτούς των μὲν ἀπὸ συκοφαντίαν, τοὺς ἄλλους δὲ ἀπὸ πλάνην, ἐκ τῆς ὁποίας ἐπέρχεται βλάβη καὶ καταστροφή. Καὶ τὴν τοιαύτην καύχησιν καὶ οἱ φρόνιμοι καὶ οἱ χρηστοὶ ἄνθρωποι δὲν ἀποστρέφονται, καὶ ὁ ἅγιος Θεὸς ὄχι μόνον δὲν μισεῖ, ἀλλὰ καὶ συνιστᾷ λέγων διὰ τοῦ Προφήτου «ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος, συνιεῖν καὶ γινώσκειν ὅτι ἐγώ εἰμι Κύριος, ὁ ποιῶν ἔλεος καὶ κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐν τούτοις τὸ θέλημά μου» (Ἱερ. Θ΄ 24). Τοιαύτην καύχησιν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, καυχᾶται ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὸ σημερινὸν ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα, καύχησιν ἡ ὁποία ἔχει σκοπὸν τὴν καταπολέμησιν τοῦ ψεύδους καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν «οἱ ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ» (Β΄ Κορ. ΙΑ΄) ἐζήτουν καὶ εἰργάζοντο παντοιοτρόπως νὰ συσκοτίσωσι καὶ διαστρέψωσι, παριστῶντες αὐτὸν «ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντα», ὡς μὴ γνήσιον Ἀπόστολον καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ ὡς ἀδόκιμον. Εἰς τὸ σατανικὸν τοῦτο καὶ ὀλέθριον ἔργον τῶν ψευδαποστόλων ἀντιτασσόμενος ὁ θεῖος Ἀπόστολος ἀναγκάζεται νὰ καυχηθῇ ἀληθῆ καύχησιν, ἐπικαλούμενος μάρτυρα τὸν Παντογνώστην Θεόν, ὅτι ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν. Καὶ πρῶτον ἀναφέρει πῶς ἐσώθη διὰ τῆς θείας δυνάμεως εἰς τὴν Δαμασκὸν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἐθνάρχου Ἀρέτα, ὁ ὁποῖος τὸν κατεδίωκεν. Ἔπειτα, ἂν καὶ ὁμολογῇ ὅτι δὲν εἶνε συμφέρον νὰ καυχᾶται, ἐν τούτοις διηγεῖται ὅτι πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν γνωρίζει ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο ἄλλος παρὰ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὁ ὁποῖος ἡρπάγη διὰ θείας δυνάμεως εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἤκουσε λόγους, τοὺς ὁποίους δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἴπῃ. Διὰ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν—λέγει—θὰ καυχηθῶ, ὄχι ὅμως καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν μου, παρὰ μόνον διὰ τὰς ἀσθενείας μου. Μολονότι ἂν θέλω νὰ καυχηθῶ, δὲν θὰ εἶμαι ἀνόητος, διότι θὰ εἴπω ἀληθῆ πράγματα· δὲν τὸ κάμνω ὅμως διὰ

νὰ μὴ μὲ θεωρήσῃ κανεὶς ἀνώτερον ἀπὸ ὅ,τι με βλέπει ἢ με ἀκούει. Καὶ διὰ νὰ μὴ ὑπερηφανεύωμαι—προσθέτει—διὰ τὰς πολλὰς ἀποκαλύψεις, ἐδόθη εἰς ἐμὲ εἷς Σατανᾶς, διὰ νὰ μὲ ἐνοχλῇ· καὶ παρεκάλεσα τρεῖς φορὰς τὸν Κύριον νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ ἐμέ, ἀλλὰ μοὶ εἶπεν ὅτι μοὶ ἦτο ἀρκετὴ ἡ θεία του χάρις, τὴν ὁποίαν εἶχον, διότι ἡ τελειότης τῆς θείας δυνάμεως ἀναφαίνεται ὅπου ὑπάρχει ἡ ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου. Διὰ τοῦτο πολὺ εὐχαρίστως θὰ καυχηθῶ ὅτι εἶμαι ἀδύνατος, διὰ νὰ μοὶ δώσῃ ὁ Κύριος τὴν ἐν ἀσθενείᾳ τελειουμένην δύναμίν του.

Ὅλαι αἱ πράξεις, καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ ἀρεταί τοῦ ἀνθρώπου, δὲν ἔχουν μεγάλην ἠθικὴν ἀξίαν, ἐὰν καὶ τὸ ἐλατήριον, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁρμᾶται, καὶ τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται διὰ τὴν ἐκτέλεσιν, καὶ ὁ σκοπός, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀποβλέπει, δὲν εἶνε ἀγαθά, δὲν εἶνε νόμιμα καὶ δίκαια. Ἡ προσευχὴ παραδείγματος χάριν, εἶνε ἀγαθὴ πρᾶξις καὶ ὅταν γίνεται, καθὼς πρέπει, ἔχει ἄπειρον ἀξίαν· ἀλλ᾽ ὅταν τὸ ἐλατήριον, τὸ ὁποῖον παρακινεῖ εἰς τὴν προσευχὴν δὲν εἶνε ἀγαθόν, εἶνε ἡ ὑποκρισία, καὶ ὄχι τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν, τότε ἡ προσευχὴ χάνει πᾶσαν ἠθικὴν ἀξίαν, δὲν εἶνε εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἶνε ὡς νὰ μὴ γίνεται. Ἡ ἐλεημοσύνη εἶνε μεγάλη ἀρετὴ καὶ ἔχει μεγάλην ἀξίαν, ὅταν γίνεται μὲ ἅγιον σκοπόν, ἀφοῦ κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Κυρίου εἶνε «μακάριοι οἱ ἐλεήμονες» καὶ ἔχει ὡς ἀμοιβὴν «ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται» (Ματθ. Ε΄ 7). Ἀλλ᾽ ὅταν ὁ σκοπὸς τοῦ ἐλεοῦντος δὲν εἶνε ἅγιος, εἶνε ἡ ἀπόκτησις φήμης καὶ δόξης ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων, τότε ἡ μεγάλη ἀρετὴ τῆς ἐλεημοσύνης χάνει τὸ μεγαλεῖόν της, χάνει τὴν ἀξίαν της, καὶ ὁ ἐλεῶν δὲν ἔχει νὰ περιμένῃ οὐδεμίαν ἀνταμοιβὴν ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ (αὐτόθι ΣΤ΄ 1—4). Ἢ ὅταν κλέπτῃ τις τὴν ξένην περιουσίαν, διὰ νὰ κάμῃ ἐλεημοσύνην, χάνει ἐπίσης τότε ἡ ἐλεημοσύνη τὴν ἀξίαν της καὶ ἀποβαίνει σωστὴ ἁμαρτία. Κατὰ ταῦτα καὶ ἡ καύχησις, ὅταν γίνεται μὲ σκοπὸν νὰ ἐξυψώσῃ τὸν καυχώμενον, νὰ προσπορίσῃ εἰς αὐτὸν δόξαν καὶ ἔπαινον ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων, ὅταν γίνεται ἐκ τοιούτου ταπεινοῦ ἐλατηρίου καὶ μὲ τοιοῦτον ἰδιοτελῆ σκοπόν, ὅταν δῆλα δὴ θέλῃ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν ἐγωϊσμόν, νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ καυχωμένου, τότε εἶνε μισητὴ εἰς τὸν Θεόν, τότε δὲν εἶνε ἀγαθὴ πρᾶξις, τότε εἶνε τελεία ἁμαρτία. Καὶ τοῦτο ἐννοεῖ ὁ Ἀπόστολος λέγων «καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι». Ὅταν ὅμως γίνεται μὲ ἀγαθὸν σκοπόν, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κινδυνευούσης ἀληθείας, πρὸς ὠφέλειαν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ψεύδους, ὅταν δῆλα δὴ ὁ σκοπὸς τῆς καυχήσεως καὶ τὸ ἐλατήριον εἶνε ἁγνὰ καὶ τὰ μέσα ἅγια, καὶ εἶνε ἅγια, ὅταν στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀληθείας, τότε ἡ καύχησις ὄχι μόνον δὲν ἀπαγορεύεται, ἀλλὰ καὶ ἐπιβάλλεται, ὡς ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, καθ᾽ ἣν ὁ Ἀπόστολος καυχᾶται διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς πιστοὺς τὴν παρὰ τῷ Θεῷ ἀξίαν του, τὸ κῦρος ἑπομένως τῆς διδασκαλίας του, εἰς τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ ἐμμένουν σταθεροὶ πρὸς ὠφέλειάν των. Καὶ ἐπεβάλλετο εἰς αὐτὸν ἡ τοιαύτη ἀληθὴς καὶ ἐπὶ τῆς ἀληθείας στηριζομένη καύχησις πρὸς ἀνατροπὴν καὶ ἐξόντωσιν τοῦ ψεύδους καὶ πρὸς στηριγμὸν τῶν πιστῶν ἐν τῇ ἀληθείᾳ, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἐσώζοντο. Δὲν καυχᾶται, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διὰ τὰς αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας καυχώμεθα συνήθως οἱ

ἄνθρωποι. Ὄχι, δὲν καυχᾶται διὰ τὰ πλούτη του, διὰ τὴν ἐπίγειον δόξαν του, διὰ τὰ ἀνδραγαθήματά του, διὰ τὴν ὡραιότητά του, διὰ τὴν σοφίαν του, διότι γνωρίζει ὅτι ἡ τοιαύτη καύχησις εἶνε τελεία μωρία, ἀφοῦ καὶ προσωρινὰ καὶ μάταια εἶνε καὶ ἐκ τῆς θελήσεως μόνον τοῦ Θεοῦ ἐξαρτῶνται, τοῦ ὁποίου εἶνε «ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς». Ἀλλὰ καυχᾶται καὶ πολὺ δικαίως διὰ τὰς «ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου», τῶν ὁποίων, διὰ τὴν θερμὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν του, διὰ τὸν ἔνθεον ὑπὲρ τῆς πίστεως ταύτης ζῆλόν του, ἐθεωρήθη ἄξιος.

Καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, οἱ ὁποῖοι ἔχομεν χρέος ἱερὸν νὰ μιμώμεθα τὸν θεῖον Ἀπόστολον, παραγγέλλοντα «μιμηταί μου γίνεσθε» (Α΄ Κορ. Δ΄ 16), ἐὰν εἴμεθα σοφοί, μὴ καυχώμεθα διὰ τὴν σοφίαν ἡμῶν, διότι αὕτη εἶνε θεῖον δῶρον καὶ ὄχι ἡμέτερον κατόρθωμα. Ἐὰν εἴμεθα πλούσιοι, μὴ ἐπαιρώμεθα διὰ τὰ πλούτη ἡμῶν, τὰ ὁποῖα πάντοτε εἶνε ἀσταθῆ καὶ ἀβέβαια, πηγάζουν δὲ μόνον ἐκ τῆς εὐλογίας τῶν ἔργων μας ὑπὸ τοῦ ἁγίου Θεοῦ. Ἐὰν εἴμεθα ἰσχυροὶ καὶ δυνατοί, μὴ ὑπερηφανευώμεθα διὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν δύναμίν μας, διότι καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ καὶ προσωρινὰ εἶνε καὶ ἀπὸ τὴν ἀκένωτον πηγὴν πάντων τῶν ἀγαθῶν, τὸν Θεόν, προέρχονται. Καὶ ὄχι μόνον νὰ μὴ καυχώμεθα καὶ νὰ μὴ ὑπερηφανευώμεθα δι᾽ αὐτά, ἀλλὰ καὶ νὰ ταπεινούμεθα τόσῳ περισσότερον ὅσῳ περισσότερα καὶ μεγαλείτερα ἀγαθὰ ἔχομεν, καὶ ν᾽ ἀναγνωρίζωμεν τὸν δοτῆρα καὶ χορηγὸν αὐτῶν, τὸν ἅγιον Θεόν, παρὰ τοῦ ὁποίου «πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἐστὶ καταβαῖνον» (Ἰακ. Α΄ 17), καὶ νὰ εὐγνωμονῶμεν καὶ νὰ δοξολογῶμεν αὐτὸν καὶ διὰ λόγου καὶ δι᾽ ἔργων. Δυνάμεθα δὲ νὰ κατορθώσωμεν τοῦτο, ἐὰν χρησιμοποιῶμεν τὴν σοφίαν μας πρὸς διδασκαλίαν καὶ φωτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀληθείας καὶ κατατρόπωσιν τοῦ ψεύδους, τὰ πλούτη μας πρὸς χορτασμὸν τῶν πεινώντων, πρὸς ἵδρυσιν ἱερῶν καὶ κοινωφελῶν ἔργων, πρὸς περίθαλψιν τῶν πασχόντων, τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν δύναμίν μας πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀσθενῶν ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν ἐναρέτων πράξεων, πρὸς προστασίαν τῶν ἀδίκως καταδιωκομένων, ἐὰν μὲ ὀλίγας λέξεις, μεταχειριζώμεθα ὅλα αὐτὰ διὰ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον τῆς ἀνθρωπότητος. Ὅταν δὲ τοιαύτην χρῆσιν κάμνωμεν τῶν θείων δωρεῶν, ὅταν δὲν καυχώμεθα ἀνοήτως δι᾽ αὐτάς, τότε καὶ οἱ σκόλοπες καὶ οἱ ἄγγελοι σατάν, οἱ κολαφίζοντες κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ ὥραν ἡμᾶς διὰ τῆς θείας δυνάμεως θ᾽ ἀποστῶσιν ἀφ᾽ ἡμῶν, τοὐναντίον δὲ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ἡ δύναμις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θὰ ἐπισκηνώσῃ ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ θὰ μᾶς καθιστᾷ ἐν μὲν τῇ παρούσῃ ζωῇ ἀληθῶς εὐτυχεῖς, ἐν δὲ τῇ μελλούσῃ υἱοὺς καὶ κληρονόμους τῆς οὐρανίου βασιλείας αὐτοῦ.

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

ΟΓΔΟΗ ΕΝΤΟΛΗ

Β'. *«Οὐ κλέψεις».*

Εἴδομεν ὅτι ἡ περιουσία παντὸς ἀνθρώπου εἶναι ἱερόν τι καὶ ἀναφαίρετον ἀγαθόν, καὶ ὅτι ἑπομένως ὀφείλομεν νὰ σεβώμεθα τὴν ξένην περιουσίαν, διότι ὁ προστάτης ταύτης καὶ ἄγρυπνος φρουρὸς καὶ φύλαξ εἶναι αὐτὸς ὁ Θεός. Τὴν ἐντολὴν ταύτην τοῦ Θεοῦ παραβαίνουσιν οἱ κλέπται καὶ ἅρπαγες, περὶ ὧν ἔσται σήμερον ὁ λόγος.

Ἐν πρώτοις ἐξετάσωμεν τί εἶναι ἡ κλοπή. Κλοπὴ λέγεται ἡ ἰδιοποίησις ξένου πράγματος· Εἶναι δὲ ἡ κλοπὴ ἁμαρτία θανάσιμος. Εἰς τὴν αὐτὴν σειράν, ἐν ᾗ ἀπαγορεύει ὁ Θεὸς τὴν ἐπιορκίαν, τὸν φόνον, τὴν μοιχείαν, τίθεται καὶ ἡ κλοπή, τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι ἡ ἁμαρτία τῆς κλοπῆς εἶναι ἐξίσου θανάσιμος ὅπως εἶναι ἡ βλασφημία, ἡ ἐπιορκία, ἡ ψευδομαρτυρία, ἡ μοιχεία καὶ ὁ φόνος. *«Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τοῦ » Θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ, οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ.... οὐ κλέψεις».* Εἰς τὴν σειρὰν τῶν θανασίμων ἁμαρτημάτων κατατάσσει τὴν κλοπὴν καὶ ὁ Προφήτης Ὡσηέ. *«Οὐκ ἔστιν ἀλήθεια, οὐδὲ ἔλεος, οὐδὲ ἐπίγνωσις Θεοῦ ἐπὶ » τῆς γῆς. Ἀρά, καὶ ψεῦδος, καὶ φόνος καὶ κλοπή, καὶ μοιχεία κέχυται » ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ αἵματα ἐφ᾽ αἵμασι μίσγουσι».* Εἰς τὴν αὐτὴν σειρὰν κατατάσσει τοὺς κλέπτας καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀπαριθμῶν ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποκλεισθῶσι τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. *«Μὴ πλανᾶσθε, » λέγει· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε* ***κλέπται, οὐχ » ἅρπαγες*** *βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν».* Ὁ Προφήτης Ζαχαρίας εἶδεν ἐν ὁράματι τὴν τιμωρίαν, ἥτις ἐπιφυλάσσεται τῷ κλέπτῃ, καὶ ἥτις εἶναι τιμωρία οὐχὶ ἡ τυχοῦσα. Ἀλλ᾽ ἂς προσέξωμεν εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ τούτου τοῦ προφήτου. *«Εἶπε Κύριος πρός με· τί ὁρᾷς· καὶ εἶπα· » ὁρῶ δρέπανον πετώμενον μῆκος πήχεων εἴκοσι, καὶ πλάτος πήχεων » δέκα, καὶ εἶπε πρός με, αὕτη ἡ ἀρὰ ἡ ἐκπορευομένη ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς.... εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ* ***κλέπτου*** *καὶ καταλύσει ἐν » μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ συντελέσει αὐτόν, καὶ πᾶς κλέπτης ἐκ τούτου, ἕως* ***θανάτου ἐκδικηθήσεται****».* Εἶναι λοιπὸν ἡ κλοπὴ ἁμαρτία θανάσιμος καὶ ἡ τιμωρία αὐτῆς ἔσται μεγάλη καὶ φοβερά. Ταῦτα διδάσκει ἡμᾶς ἡ Ἁγία Γραφή, ταῦτα κηρύττουσιν οἱ θεοφόροι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες. Ταῦτα καὶ ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία διασαλπίζει καθ᾽ ἑκάστην.

Ἀλλὰ ποῖοι θεωροῦνται καὶ ὀνομάζονται κλέπται; Ἐν πρώτοις οἱ κλέπτοντες καὶ ἰδιοποιούμενοι ξένον πρᾶγμα εἴτε κινητὸν, εἴτε ἀκίνητον εἶναι τοῦτο, εἴτε ζῷα δηλονότι, ἢ χρήματα, ἢ σκεύη καὶ ἔπιπλα καὶ ἐργαλεῖα τέχνης, εἴτε ἀγροὶ καὶ οἱαδήποτε ἄλλη ἰδιοκτησία τοῦ πλησίον. Κλέπται ἐπίσης εἶναι καὶ οἱ ἅρπαγες, διότι ἡ ἁρπαγὴ εἶναι κλοπὴ συνοδευομένη καὶ ὑπὸ βιαιοπραγιῶν. Οἱ κλέπται δ᾽ οὗτοι καὶ ἅρπαγες, ὅταν ἅπαξ δοκιμάσωσι τὴν ἡδονὴν τῆς κλοπῆς καὶ ἁρπαγῆς, πρὸ οὐδενὸς ἐγκλήματος ὀπισθοχωροῦσιν. ἀλλ᾽ εἶναι ἕτοιμοι τὰ πάντα νὰ διαπράξωσιν, ὅπως λέγει ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος· «τοὺς τοιούτους καὶ βασκάνους καὶ κακοή-» θεις καὶ πολυόρκους καὶ ἐπιόρκους καὶ θρασεῖς καὶ λοιδόρους καὶ ἀναι-» σχύντους καὶ ἰταμοὺς καὶ ἀγνώμονας, καὶ πάντα ἀνάγκη εἶναι τὰ κακά». » Ἀλλ᾽ **οὐαί,** ἀναφωνεῖ ὁ προφήτης Ἡσαΐας. *«οὐαὶ οἱ συνάπτοντες » οἰκίαν πρὸς οἰκίαν καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν ἐγγίζοντες, ἵνα τοῦ πλησίον » ἀφέλωνταί τι, ἕως τοῦ μὴ ὑπάρχειν τόπον».*

Κλέπται λογίζονται ἐπίσης ὅσοι ἀγοράζουσι κλοπιμαῖα πράγματα, καίτοι γινώσκουσιν ὅτι ταῦτα προέρχονται ἐκ κλοπῆς, καθὼς καὶ ὅσοι κρατοῦσι ξένον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐκ τύχης ἤθελον εὕρη ἔν τινι τόπῳ. Τῶν διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας τις λέγει. «Ἐὰν εὕρῃς τι, καὶ δὲν φροντίσῃς νὰ τὸ ἀποδώσῃς εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀποκρύψῃς τοῦτο καὶ κρατήσῃς διὰ σεαυτὸν λογίζεσαι κλέπτης». Πόσον φόβον ἐνέπνεεν ἡ κλοπὴ ἢ μᾶλλον ἡ κατακράτησις ξένου πράγματος εἰς τοὺς εὐσεβεῖς ἀνθρώπους διδασκόμεθα ἐκ τοῦ παραδείγματος τοῦ Τωβίτ. Ὁ γηραιὸς ἤδη πατριάρχης Τωβὶτ εἶχε καταντήσει τυφλός. Ἡμέραν τινὰ ἀκούει νὰ φωνάζῃ ἐντὸς τῆς αὐλῆς αὐτοῦ ἐρίφιον, τὸ ὁποῖον εἶχε λάβει ἡ σύζυγος αὐτοῦ ὡς μισθὸν τῆς ἐργασίας της. Ἐπειδὴ ἐνόμισεν ὁ Τωβὶτ ὅτι τὸ ἐρίφιον ἔφυγεν ἀπὸ ξένον ποίμνιον καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του ἤρχισε νὰ ἐρωτᾷ μετὰ ἀγωνίας τὴν σύζυγον αὐτοῦ· *«πόθεν τὸ ἐρίφιον; μὴ κλεψιμαῖόν ἐστιν; Ἀπό-» δος αὐτὸ τοῖς κυρίοις· οὐ γὰρ θεμιτὸν ἐστι φαγεῖν κλεψιμαῖον».* Τότε δὲ μόνον καθησύχασεν ὁ Τωβὶτ ὅταν ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐβεβαίωσεν αὐτόν, ὅτι δὲν εἶναι κλεψιμαῖον, ἀλλ᾽ ὅτι ἐδόθη αὐτῇ ὡς μισθός, ὡς πληρωμὴ τῆς ὑφαντικῆς ἐργασίας αὐτῆς. *«Ἡ δὲ εἶπε. Δῶρον δέδοταί μοι ἐπὶ τῷ μισθῷ».*

Κλέπται λογίζονται καὶ ὅσοι ὅταν πωλῶσιν ἢ ἀγοράζουσι καταφεύγουσιν εἰς δόλους καὶ ἀπάτην ἢ εἰς τὸ ψεῦδος. Ὅσοι πωλοῦσιν ἐμπορεύματα κακῆς ποιότητος, ὡς ἐμπορεύματα ἀρίστης δῆθεν ποιότητος ἢ μεταχειρίζονται μέτρα καὶ σταθμὰ δόλια, οὐχὶ τὰ ἀκριβῆ. Τοὺς τοιούτους δριμύτατα ἐλέγχει αὐτὸς ὁ Θεός· *«οὐκ ἔσται,* λέγει ἐν τῷ Δευτερονομίῳ, *» οὐκ ἔσται ἐν τῷ μαρσίππῳ σου στάθμιον καὶ στάθμιον, μέγα ἢ μικρόν. » Οὐκ ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μέτρον καὶ μέτρον, μέγα ἢ μικρόν· στάθ-» μιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι, ἵνα πολυήμερος γένῃ ἐπὶ τῆς γῆς, » ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ· ὅτι βδέλυγμα Κυρίῳ πᾶς » ποιῶν ταῦτα, πᾶς ποιῶν ἄδικα». «Οὐ ποιήσετε,* λέγει ὁ Θεὸς καὶ ἐν » τῷ Λευϊτικῷ, *οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει, ἐν μέτροις καὶ ἐν σταθμοῖς » καὶ ἐν ζυγοῖς. Ζυγὰ δίκαια καὶ σταθμία δίκαια, καὶ χοῦς δίκαιος ἔσται » ἐν ὑμῖν».* Ὁ σοφὸς δὲ Σολομὼν κηρύττει· *«βδέλυγμα Κυρίῳ δισσὸν » στάθμιον, καὶ ζυγὸς δόλιος οὐ καλὸν ἐνώπιον αὐτοῦ». Στάθμιον μέγα » καὶ μικρόν, καὶ μέτρα δισσὰ ἀκάθαρτα ἐνώπιον Κυρίου ἀμφότερα, καὶ*

» *ὁ ποιῶν αὐτά, ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ ἐμποδισθήσεται*», λέγει ὁ αὐτὸς σοφὸς Σολομών. Ὁ προφήτης δ' Ἀμὼς προσκαλεῖ τοὺς μεταχειριζομένους τὸν δόλον καὶ τὴν ἀπάτην εἰς τὰς μετὰ τῶν πτωχῶν συναλλαγὰς αὐτῶν νὰ ἀκούσωσι ταῦτα πάντα, καὶ συγχρόνως νὰ ἀκούσωσι καὶ τὴν φοβερὰν τιμωρίαν, ἥτις ἐπιφυλάσσεται αὐτοῖς. «*Ἀκούσατε δὴ ταῦτα » οἱ ἐκτρίβοντες εἰς τὸ πρωῒ πένητα, καὶ καταδυναστεύοντες πτωχοὺς ἀπὸ » τῆς γῆς, λέγοντες· πότε διελεύσεται ὁ μήν, καὶ ἐμπολήσομεν; Καὶ τὰ » σάββατα, καὶ ἀνοίξομεν θησαυρόν, τοῦ ποιῆσαι μέτρον μικρόν, καὶ τοῦ » μεγαλῦναι στάθμιον, καὶ ποιῆσαι ζυγὸν ἄδικον;.... Ὀμνύει Κύριος εἰ » ἐπιλησθήσεται τὰ ἔργα ὑμῶν.... καὶ μεταστρέψει τὰς ἑορτὰς ὑμῶν εἰς » πένθος, καὶ πάσας τὰς ᾠδὰς ὑμῶν εἰς θρῆνον, καὶ ἀναβιβῶ ἐπὶ πᾶσαν » ὀσφὺν σάκκον, καὶ ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν φαλάκρωμα· καὶ θήσομαι αὐτὸν » ὡς πένθος ἀγαπητοῦ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ὡς ἡμέραν ὀδύνης*». Ἂς ἀκούσωσι ταῦτα οἱ ἐπισωρεύοντες περιουσίας καὶ πλούτη διὰ τοῦ δόλου, τῆς ἀπάτης καὶ τοῦ ψεύδους. Ἡ διὰ τῆς κλοπῆς κτηθεῖσα περιουσία αὐτῶν αὕτη εἶναι καταδικασμένη εἰς ἀπώλειαν, αὐτὸς δὲ ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ἐνδυθῶσι σάκκον, διότι αἱ μόναι σταθεραὶ καὶ μόνιμοι καὶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν μεταβιβαζόμεναι περιουσίαι εἶναι αἱ κτώμεναι μετὰ δικαιοσύνης καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ.

Κλέπται ἐπίσης λογίζονται οἱ τεχνῖται καὶ οἱ ἐργάται, οἱ ὁποῖοι καίτοι δὲν χρησιμοποιοῦν τὸν χρόνον τῆς ἐργασίας των, καθ' ἣν ἔχουσι συμφωνίαν καὶ ὑποχρέωσιν, ἢ δὲν ἐκτελοῦσι τὴν ἐργασίαν κατὰ τὰς συμφωνίας καὶ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης, ἐν τούτοις ἀπαιτοῦσι πλήρη καὶ ἀκεραίαν τὴν ἀμοιβὴν αὐτῶν. Κλέπται λογίζονται καὶ οἱ δοῦλοι, οἱ ὀκνηροὶ καὶ ἄπιστοι· καὶ ὀκνηροὶ μὲν εἶναι οἱ παραμελοῦντες τὴν ἐμπεπιστευμένην αὐτοῖς ἐργασίαν καὶ ζημιοῦντες τὸν κύριον αὐτῶν, ἄπιστοι δὲ ὅσοι διὰ μυρίων μέσων ζητοῦσιν ἢ οἱ ἴδιοι νὰ πλουτίσωσιν ἐκ τῆς περιουσίας τῶν ἑαυτῶν κυρίων, ἢ νὰ κάμωσιν ἰδίους φίλους ἐξ αὐτῆς. Εἶναι δ' οἱ τοιοῦτοι κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἀξιοκατάκριτοι, καθ' ὅσον ἐν ᾧ εἶναι εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐμπεπιστευμένη ἡ ὅλη περιουσία τοῦ κυρίου αὐτῶν, οὗτοι ποιοῦνται κατάχρησιν τῆς ἐμπιστοσύνης ταύτης. Κλέπται λογίζονται ἐπίσης καὶ ὅσοι χωρὶς νὰ ἦναι πτωχοὶ ὑποκρίνονται πτωχείαν καὶ ἔνδειαν καὶ μετέρχονται τοὺς ἐπαίτας διὰ νὰ κερδήσωσι χρήματα, τῶν ὁποίων δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην. Τὸ ἀργύριον, τὸ ὁποῖον διὰ τοῦ εἴδους τούτου τῆς ἀπάτης θησαυρίζουσιν, ἔσται δι' αὐτοὺς ἡ ἀφορμὴ τῆς αἰωνίου αὐτῶν καταδίκης. Κλέπται ἐπίσης λογίζονται καὶ ὅσοι ἀναλαμβάνοντες δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἐκπληροῦσι ταύτην ἀμελῶς καὶ ἄνευ τοῦ ἀπαιτουμένου ἐνδιαφέροντος πρὸς ζημίαν τῆς πολιτείας, ἥτις ἐμπιστεύεται αὐτοῖς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑπούργημα. Οἱ τοιοῦτοι, οἵτινες μόνον τὸ ἴδιον συμφέρον ἐπιδιώκουσιν ἀδιαφοροῦντες διὰ τὸ τῆς Πατρίδος, ἐκτὸς τοῦ ὅτι γίνονται ἔνοχοι κλοπῆς, εἶναι καὶ παραβάται τοῦ ὅρκου, ὃν δίδουσιν, ὅτι πιστῶς καὶ εὐόρκως θὰ ἐκπληρῶσι τὰ ἐπιβεβλημένα αὐτοῖς καθήκοντα.

Εἴπομεν ὅτι παραβάται τῆς ὀγδόης τοῦ Θεοῦ Ἐντολῆς εἶναι οἱ κλέπται καὶ οἱ ἅρπαγες. Ἅρπαγες δ' εἶναι ὅσοι κλέπτουσι τὸν πλησίον μεταχειριζόμενοι μέσα βίαια. Ἅρπαγες λοιπὸν εἶναι ὅσοι ἢ δι' ἐνόπλου βίας ἢ διὰ τοῦ νόμου τοῦ ἰσχυροτέρου, ἢ δι' οἱουδήποτε ἐγκλήματος, τὸ ὁποῖον

πολλάκις δύναται νὰ μείνῃ καὶ μυστικόν, ἀπογυμνοῦσι τὸν πλησίον τῆς περιουσίας, ἣν οὗτος κέκτηται νομίμως.

Ἅρπαγες λογίζονται καὶ ὅσοι ἀρνοῦνται νὰ ἐξοφλήσωσι τὰ χρέη αὐτῶν, καίτοι εἶναι πεπεισμένοι ὅτι πράγματι εἶναι χρεῶσται· ἐπίσης οἱ ἐπὶ ἰδίᾳ πιστώσει, ἢ τῇ ἐγγυήσει ἄλλου προμηθεύονται ἐμπορεύματα καὶ εἶτα ἀρνοῦνται νὰ πληρώσωσι τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Ἀλλ' ἅρπαγες πρὸ πάντων λογίζονται ὅσοι ἀρνοῦνται νὰ καταβάλωσι τὸν μισθὸν τοῦ ἐργάτου. Ὁ μισθὸς εἶναι τι ἱερόν.... εἶναι ἡ συμφωνηθεῖσα ἀμοιβὴ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ, εἶναι τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ ἱδρῶτος αὐτοῦ. Ὁ μισθὸς εἶναι τι ἱερόν.... Δι' αὐτοῦ θὰ συντηρήσῃ ὁ ἐργάτης ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, εἶναι ὁ ἄρτος τῶν τέκνων αὐτοῦ. Ὁ μισθὸς εἶναι τι ἱερὸν καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ Ἁγία Γραφὴ λέγει ὅτι ὁ ἀνθρωποκτόνος καὶ ὁ ἀποστερῶν τὸν ἐργάτην τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ διαπράττουσι τὸ αὐτὸ κακούργημα. «*Ὡς ἀφαιρούμενος συμβίωσιν καὶ αἷμα ἐκχέων ὁ ἀποστερῶν μι-» σθὸν μισθωτοῦ*». «*Φονεύει τὸν πλησίον ὁ ἀφαιρούμενος συμβίωσιν, » ἐκχέει αἷμα ὁ ἀποστερῶν μισθὸν μισθίου, οὐ κοιμηθήσεται ὁ μισθὸς » τοῦ μισθίου παρὰ σοὶ ἕως πρωΐ.... αὐθημερὸν ἀποδώσεις τὸν μισθὸν » αὐτοῦ, οὐκ ἐπιδύσεται ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ ὅτι πένης ἐστι καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει » τὴν ἐλπίδα μετὰ Θεόν*».

Ἅρπαγες λογίζονται καὶ ὅσοι ἀπαιτοῦσι καὶ εἰσπράττουσι τόκους παρανόμους, οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος τοκογλύφοι. Τὴν τοκογλυφίαν καυτηριάζουσι διὰ δριμυτάτων ἐκφράσεων οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Γρηγόριος ὁ Νύσσης περιγράφει ὡς ἑξῆς τοὺς τοκίζοντας. «Ἀργὸς καὶ πλεο-» νέκτης ὁ βίος τοῦ τοκίζοντος· οὐκ οἶδε πόνον γεωργίας, οὐκ ἐπίνοιαν » ἐμπορίας.... Ἄσπαρτα αὐτῷ βούλεται τὰ πάντα καὶ ἀνήροτα φύεσθαι. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ τοκογλύφοι, οἱ ὁποῖοι περιουσίας ὅλας χηρῶν πρὸ πάντων καὶ ὀρφανῶν καταβροχθίζουσι. «Τόκος, λέγει, καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος, » τόκος ἐπὶ τόκῳ πονηρῶν γονέων πονηρὸν ἔγγονον· ταῦτα δὲ λεγέσθω » γεννήματα ἐχιδνῶν, τὰ τόκων ἀποκυήματα. Τὰς ἐχίδνας λέγουσι τὴν γα-» στέρα τῆς μητρὸς διεσθιούσας τίκτεσθαι, καὶ οἱ τόκοι τοὺς οἴκους τῶν » ὀφειλόντων ἐκφαγόντες ἀπογεννῶνται. Τούτων οὕτως ἐχόντων παραινεῖ ὁ αὐτὸς Πατὴρ καὶ συνιστᾷ τάδε· «Διάρρηξον, ἄνθρωπε, γραμμάτιον ἄδι-» κον, ἵνα οὕτως ἡ ἁμαρτία διαλυθῇ. Ἐξάλειψον βαρυτάτων τόκων ὁμο-» λογίαν, ἵνα τέκῃ τὰ συνήθη ἡ γῆ. Χαλκοῦ γὰρ καὶ χρυσίου καὶ τῶν » ὁμοίων παρὰ φύσιν γεννώντων, ἡ κατὰ φύσιν τίκτουσα γῆ στεῖρα, καὶ » πρὸς τιμωρίαν τῶν ἐνοικούντων κατεδικάσθη τὴν ἀκαρπίαν».

Χριστιανοί μου ἀγαπητοί, ἡ ῥίζα καὶ ἡ πηγὴ τῆς κλοπῆς καὶ τῆς ἁρπαγῆς εἶναι ἡ πλεονεξία· Ἂς ἐκριζώσωμεν τὴν ῥίζαν, ἵνα ἐκλείψωσι καὶ οἱ κλάδοι, ἵνα ἐξαλειφθῶσιν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς τὰ διάφορα τῆς κλοπῆς καὶ τῆς ἁρπαγῆς εἴδη. Ἀντὶ νὰ ζητῶμεν νὰ ἐπαυξήσωμεν τὴν περιουσίαν ἡμῶν διὰ τῆς πλεονεξίας ἂς μάθωμεν νὰ ἀρκώμεθα εἰς ὅ,τι ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐχορήγησεν ἡμῖν. Ἂς συμμορφωθῶμεν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου λέγοντος· «*ἔχοντες δὲ » διατροφὰς καὶ σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθησόμεθα*», ἢ μᾶλλον ἂς ἐκπληρώσωμεν τὴν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ τὴν ἐντελλομένην ὑμῖν. «*Ζητεῖτε τὴν » βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν*». Γένοιτο.